

**GMINA
KOŚCIELISKO**

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE**

NA LATA 2022-2027

**Dokument został opracowany na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kościelisku przez Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa
z Krakowa.**

Skróty użyte w Programie

Skrót	Rozwinięcie
UG	Urząd Gminy
ZI	Zespół Interdyscyplinarny
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Przemoc w rodzinie – charakterystyka problemu	5
Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie na poziomie ogólnopolskim.....	6
Uzasadnienie wprowadzenia Programu	7
Podstawy prawne opracowania Programu	8
Charakterystyka gminy Kościelisko.....	10
Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kościelisko.....	12
Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Kościelisko	17
Część programowa	20
Realizacja Programu	26
Adresaci Programu	26
Realizatorzy Programu	26
Przewidywane efekty realizacji Programu	26
Finansowanie Programu	27
Harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kościelisko na lata 2022-2027.....	28
Ewaluacja i monitoring Programu	29
Wskaźniki monitoringowe.....	31
Wnioski końcowe.....	34
Spis tabel, wykresów, map.....	36

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie, rozumiana jako przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna jest istotnym problemem społecznym, występującym we wszystkich grupach społecznych. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie, począwszy od charakteryzującego osoby pokrzywdzone zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

Zgodnie z Preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Natomiast Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2021, poz. 53 z późn. zm.) określa czyny zabronione, które mogą stanowić akt przemocy domowej, za które przewiduje karę pozbawienia wolności.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych każdej gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy w rodzinie występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Kościelisko. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie – charakterystyka problemu

Przemoc w rodzinie jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety, dzieci, osoby chore i niepełnosprawne. Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **JEST INTENCJONALNA** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia i pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
3. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę o podjęcia niechcianych zachowań seksualnych i zdeprecjonowania jej seksualności.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych.
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej oraz społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, relacje między doznającym a stosującym przemoc, odczuwane przez doświadczających skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiają zachowania przemocowe. W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy czy stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Każda osoba podejmująca się pracy z pokrzywdzonymi czy stosującymi przemoc powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także ma świadomość granicy swoich kompetencji.

Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie na poziomie ogólnopolskim

Według informacji Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji w 2019 roku policjanci wypełnili ogółem 74 313 formularzy „Niebieskie Karty-A”, Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty-A” była 0,59% większa w stosunku do 2018 roku (73 153). W 2019 roku na terenie kraju odnotowano 61 076 wypełnionych przez Policję formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”, co stanowi 82,19% ogólnej liczby wypełnionych przez Policję w tym czasie formularzy „Niebieskie Karta-A”.

W 2018 roku formularzy wszczynających niniejszą procedurę było 59 829, zaś w roku 2017 – 61 980. Z powyższego wynika, że w 2019 roku nastąpił wzrost liczby wypełnionych przez Policję formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty” w stosunku do 2018 roku (o 1 247) i spadek w odniesieniu do 2017 (o 904). Analizując dane za 2019 rok należy stwierdzić, że podobnie jak w latach ubiegłych zdecydowanie większą liczbę formularzy „Niebieska Karta” – A policjanci wypełnili na terenach miejskich niż wiejskich. Różnica wyniosła 11 893 formularze. Analiza danych statystycznych daje podstawę do stwierdzenia, że w 2019 roku największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowią kobiety (65 195 osoby), co stanowiło 74,06% ogółu ofiar przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie 12 161 osób (13,81% ogółu) oraz mężczyźni 10 676 osób (12,13% ogółu). Przy czym spadek odnotowano tylko wobec osób małoletnich (o 243 osoby). W odniesieniu do kobiet i mężczyzn odnotowano wzrost (odpowiednio o 0,21% i 0,04 %). Wśród kobiet, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie zdecydowaną większość stanowią osoby w wieku do 65 roku życia (58 433 kobiety, wobec 6 762 kobiet powyżej 66 roku życia). Kobiety w wieku do 65 roku życia stanowią 89,67% ogólnej liczby kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2019 roku odnotowano 10 676 mężczyzn, co do których istnieje podejrzenie, że są

dotknięci przemocą w rodzinie. 84,78% tej grupy (9 051 osób) stanowią mężczyźni w wieku do 65 roku życia, zaś 15,22% (1 625 osób) powyżej 66 lat, ogólna liczba osób małoletnich, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2019 roku wyniosła 12 161, z czego 6 059 to dziewczęta a 6 102 to chłopcy.

W 2019 roku odnotowano wzrost ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 74 910 osób, co w stosunku do 2018 roku (73 654 osoby) dało wzrost o 1 252 osoby (1,71%), zaś w stosunku do 2017 roku (76 206 osób), spadek o 1 296 osób (1,70%).

W kategorii mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2019 roku odnotowano liczbę 68 148. W roku 2018 odnotowano ich 67 306, zaś w 2017 roku 70 035. Dało to wzrost w odniesieniu do 2018 roku o 1,25% i spadek w odniesieniu do 2017 roku o 2,69%. Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni. Mężczyźni stanowią 90,97% ogółu tego rodzaju osób. Kolejną w zakresie liczebności grupą są kobiety, które stanowią 8,61% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2019 roku dokonano zatrzymania 17 267 osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Celem zapewnienia bezpieczeństwa dziecka, wobec którego istniało podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, w 2019 roku Policja podjęła reakcję w postaci umieszczenia go w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W 2019 roku odnotowano 309 takich przypadków na terenie całego kraju. W 2018 roku sytuacji takich było 427. Analizując obszar dotyczący pomocy, jaka została udzielona osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie, wskazać należy, że w 2019 roku pomocy udzielono w 17 101 przypadkach. Dla porównania w 2018 roku przypadków udzielenia pomocy było 16 476.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Kościelisko. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kościelisko na lata 2022-2027** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Podstawy prawne opracowania Programu

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kościelisko na lata 2022-2027**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534 z późn. zm.).

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

W Programie określono 4 podstawowe obszary zawierające kierunki działań:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

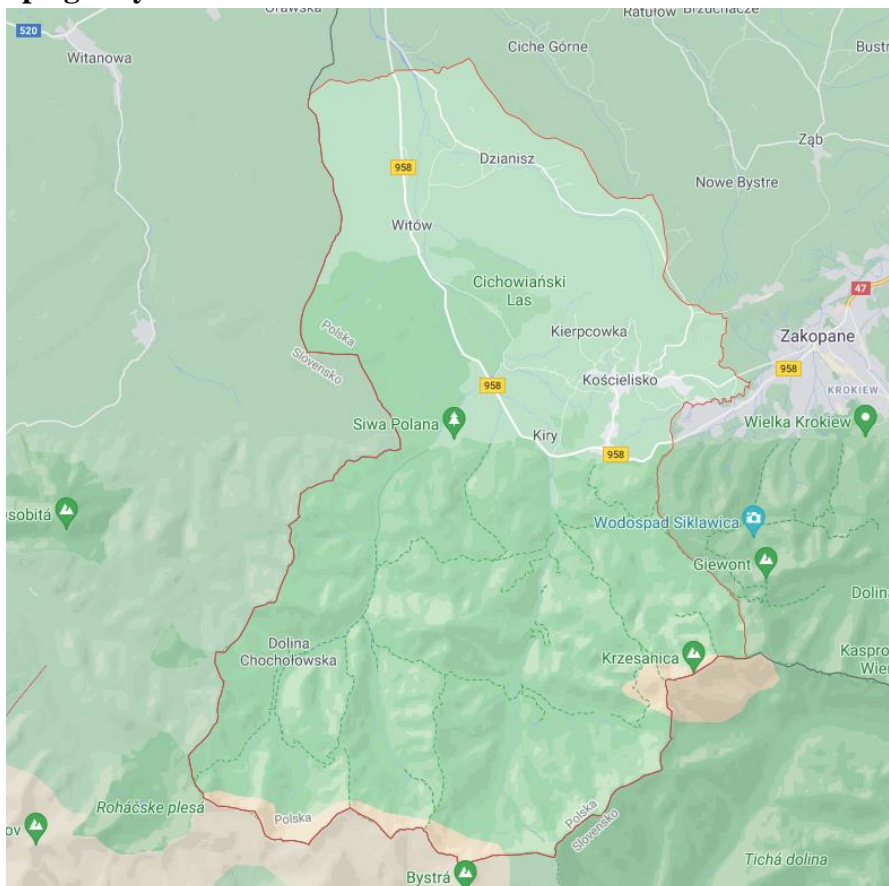
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kościelisko na lata 2022-2032;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku.

Charakterystyka gminy Kościelisko

Gmina Kościelisko to gmina wiejska. Należy do województwa małopolskiego, powiatu tatrzańskiego, stanowi 29% jego powierzchni. W granicach gminy Kościelisko znajduje się fragment Tatr Zachodnich oraz trzy podhalańskie wsie. Tatrzańska część Gminy to kilka dolin (Chochołowska, Lejowa, Kościeliska i Małej Łąki) i kilkadziesiąt szczytów.

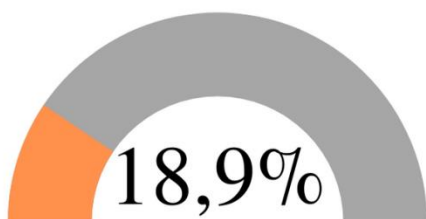
Mapa 1. Mapa gminy Kościelisko.

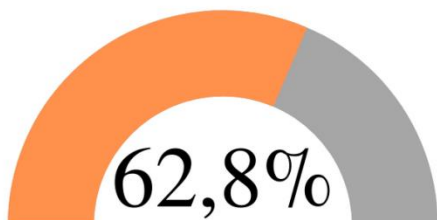
Źródło: <https://www.google.com/maps/place/>

W 2019 roku gmina Kościelisko liczyła 8 846 mieszkańców, z czego 51,2% stanowiły kobiety, a 48,8% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 12,2%. Średni wiek mieszkańców wynosił 39,6 lat i był nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

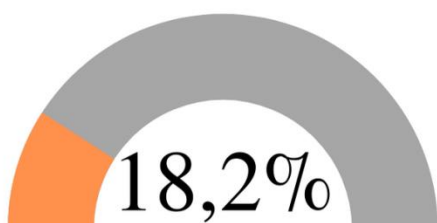
W 2019 roku 62,8% mieszkańców gminy Kościelisko było w wieku produkcyjnym, 18,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,2% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym.

18,9% w wieku przedprodukcyjnym

62,8% w wieku produkcyjnym

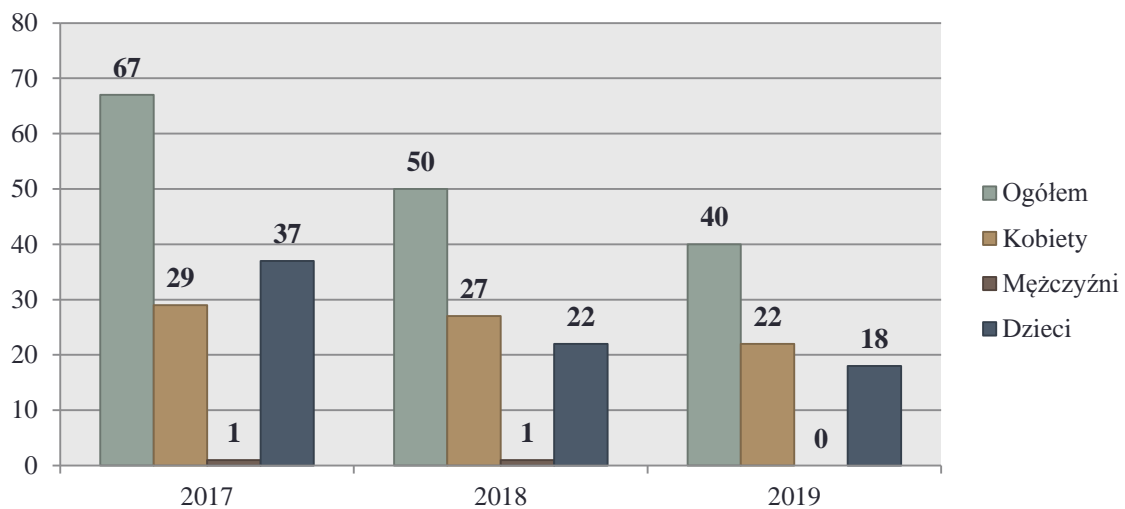

18,2% w wieku poprodukcyjnym

Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kościelisko

Jak można zauważyć na poniższym wykresie, w latach 2017-2019 spadła liczba osób doznających przemocy w rodzinach (z 67 w 2017 roku do 40 w 2019 roku). Najczęściej przemocy doznają kobiety, a najrzadziej mężczyźni.

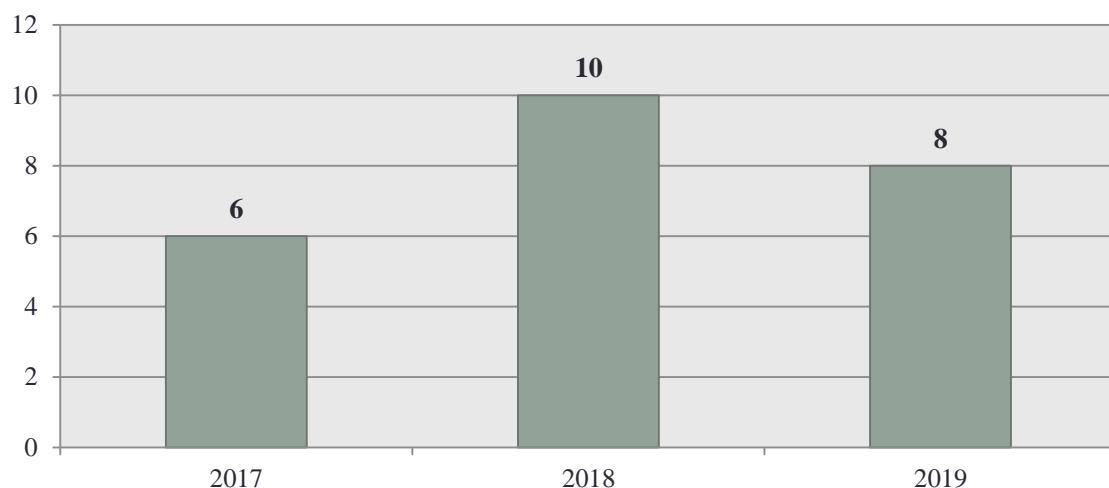
Wykres 1. Charakterystyka osób doznających przemocy w rodzinie w latach 2017-2019.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Kościelisko wahała się. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

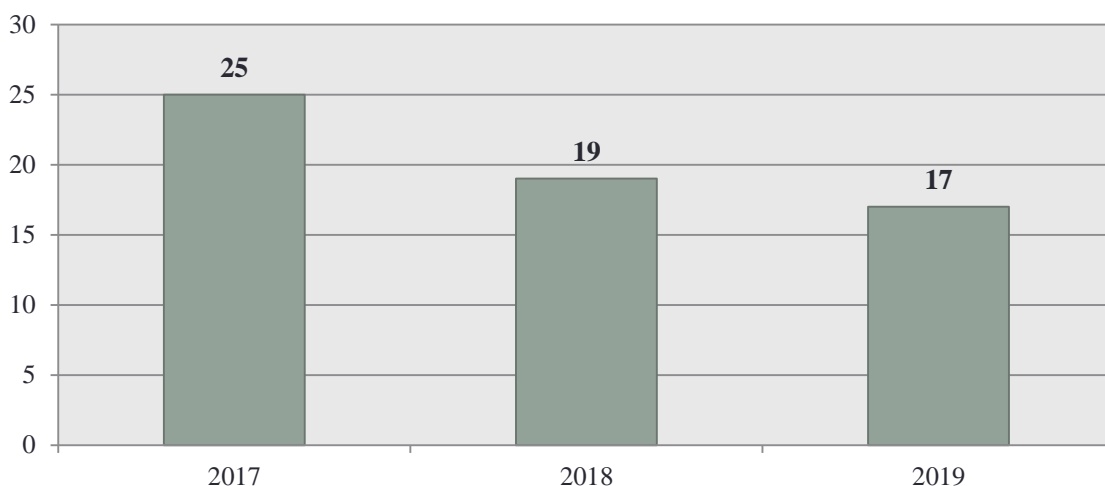
Wykres 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie za lata 2017-2019

Na przestrzeni lat 2017-2019 spadła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego z 25 w 2017 roku do 17 w 2019 roku.

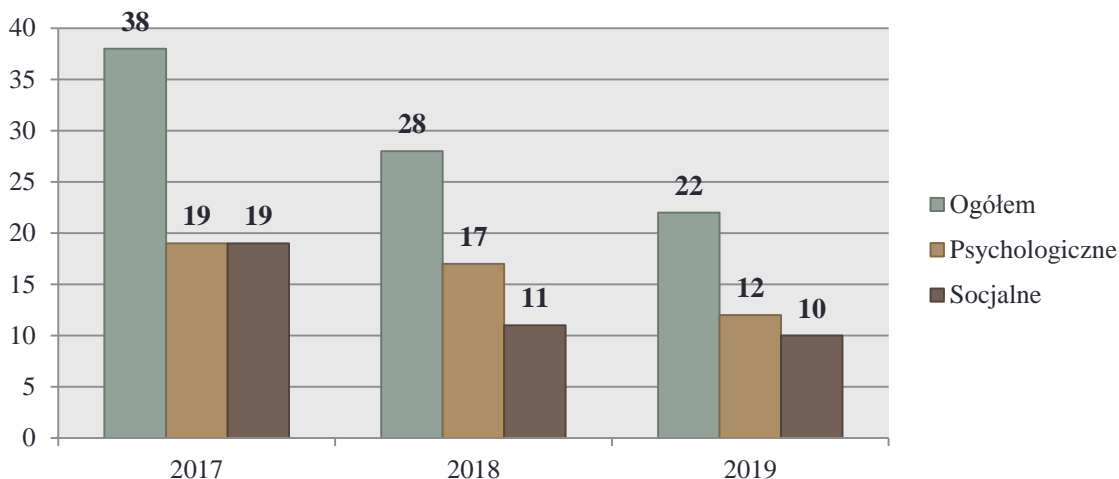
Wykres 3. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2017-2019.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 zmalała liczba osób objętych specjalistycznym poradnictwem w Punkcie Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (38 w 2017 roku, 28 w 2018 roku, 22 w 2019 roku). Najczęściej mieszkańcy gminy Kościelisko korzystali z poradnictwa psychologicznego.

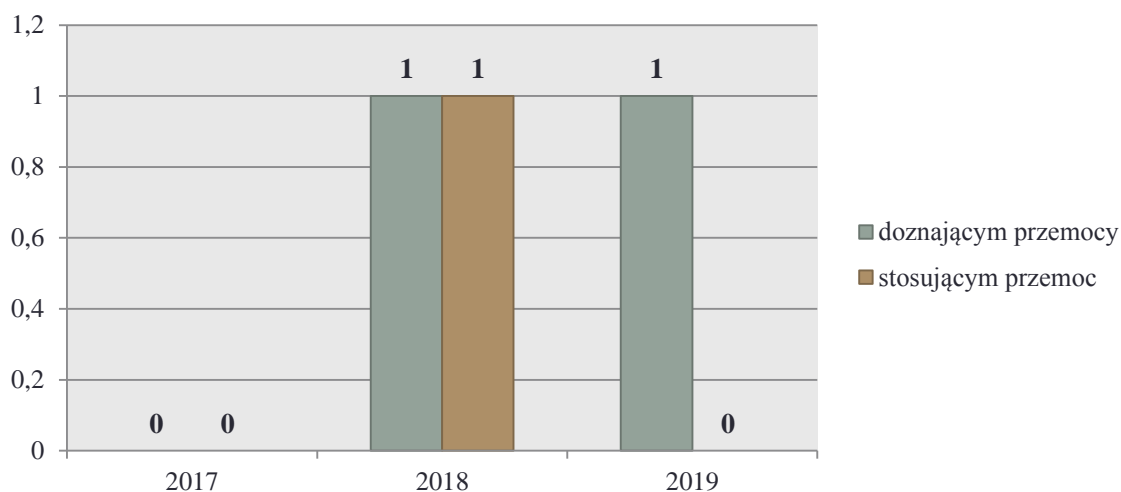
Wykres 4. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa przez Punkt Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w latach 2017-2019.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie za lata 2017-2019

Jak można zauważyć na poniższym wykresie, w latach 2017-2019 z porad w Punkcie Konsultacyjnym prowadzonym przez GKRPA częściej korzystały osoby doznające przemocy w rodzinie niż ją stosujący.

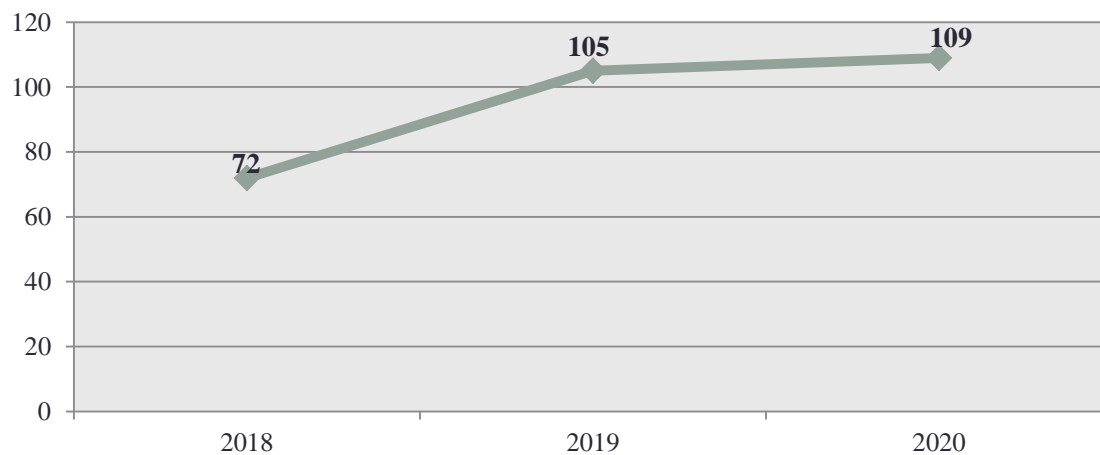
Wykres 5. Liczba osób uwikłanych w przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym prowadzonym przez GKRPA w latach 2017-2019.

Źródło: Sprawozdanie PARPA-G1 za lata 2017-2019

W latach 2018-2020 na terenie gminy Kościelisko Policja dokonała łącznie 286 interwencji domowych, z czego 72 miały miejsce w 2018 r., 105 w 2019 r., a 109 w 2020 r. Zauważalna jest tendencja wzrostowa podejmowanych interwencji – w porównaniu do 2018 r. liczba ta w 2020 r. wzrosła o 34%.

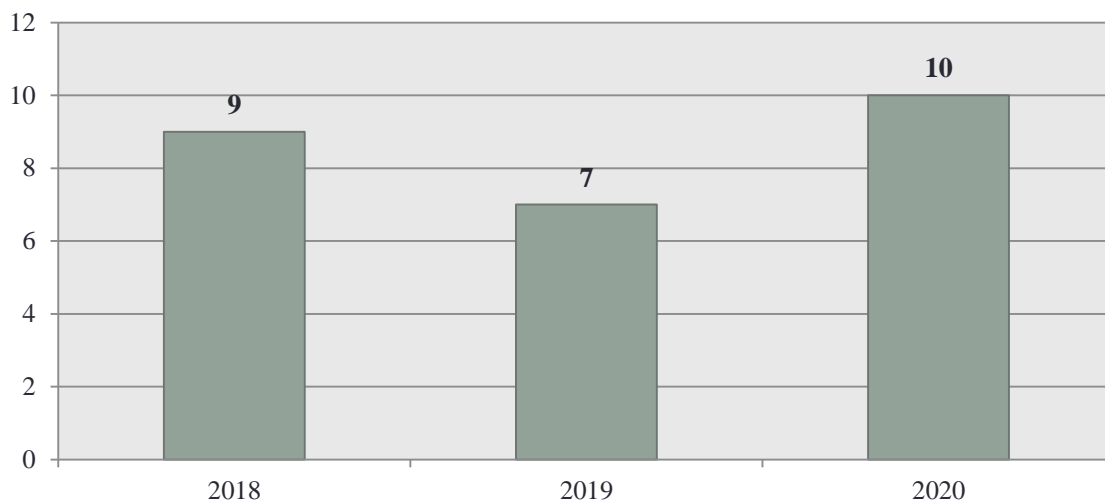
Wykres 6. Liczba interwencji domowych Policji na terenie gminy Kościelisko w latach 2018-2020

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Zakopanem za lata 2018-2020

Funkcjonariusze Policji w latach 2018-2020 wszczęli łącznie 26 procedur Niebieskie Karty na terenie gminy Kościelisko. Najwięcej – 10 procedur wszczęto w 2020 r., a najmniej – 7 w 2019 r. W latach 2018-2020 liczbą Niebieskich Kart założonych przez Policję wahała się. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba założonych Niebieskich Kart przez Policję na terenie gminy Kościelisko w latach 2018-2020

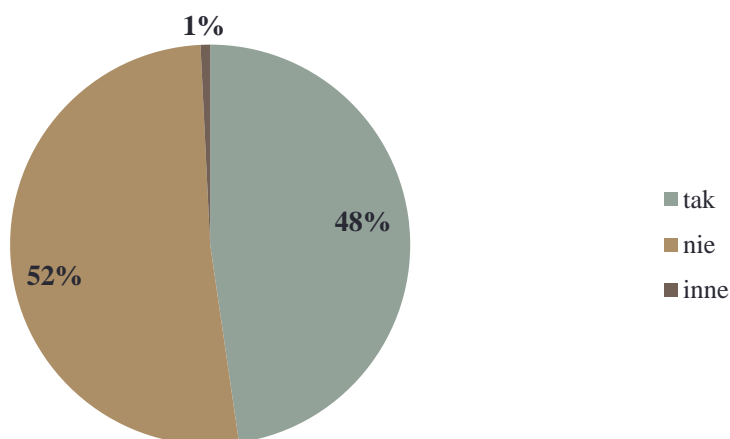
Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Zakopanem za lata 2018-2020

Na terenie gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe, w których nie były uruchomiane procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020. Brak wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w wymienionych latach dotyczy też ochrony zdrowia.

WYNIKI BADAŃ ZREALIZOWANYCH WŚRÓD 130 MIESZKAŃCÓW GMINY KOŚCIELISKO

Niepokojący jest fakt, że aż 48% badanych spotkało się ze zjawiskiem przemocy domowej w swoim najbliższym otoczeniu. 52% nie ma takich doświadczeń, a 1% respondentów deklaruje brak wiedzy na ten temat.

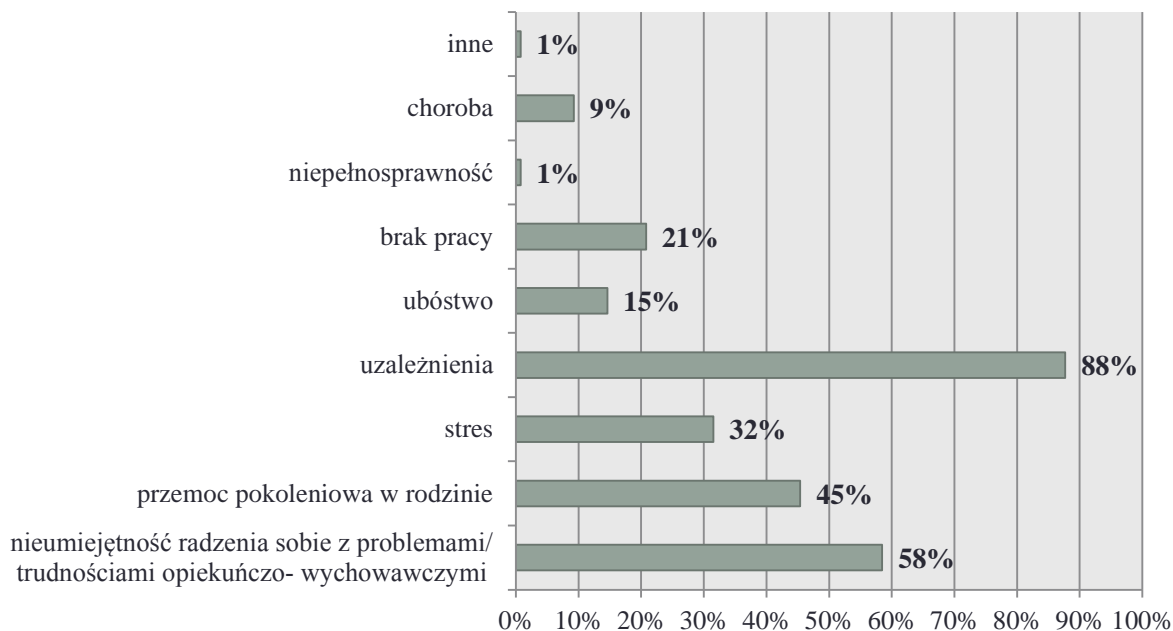
Wykres 8. Czy spotkał się Pan/Pani ze zjawiskiem przemocy domowej w swoim najbliższym otoczeniu?

W opinii respondentów, do przemocy domowej mogą przyczyniać się: uzależnienia – 88%, nieumiejętność radzenia sobie z problemami/trudnościami opiekuńczo-

wychowawczymi – 58%, przemoc pokoleniowa w rodzinie – 45% oraz stres – 32%.
W dalszej kolejności wyróżnili: brak pracy – 21%, ubóstwo – 15%, chorobę – 9% oraz niepełnosprawność – 1%.

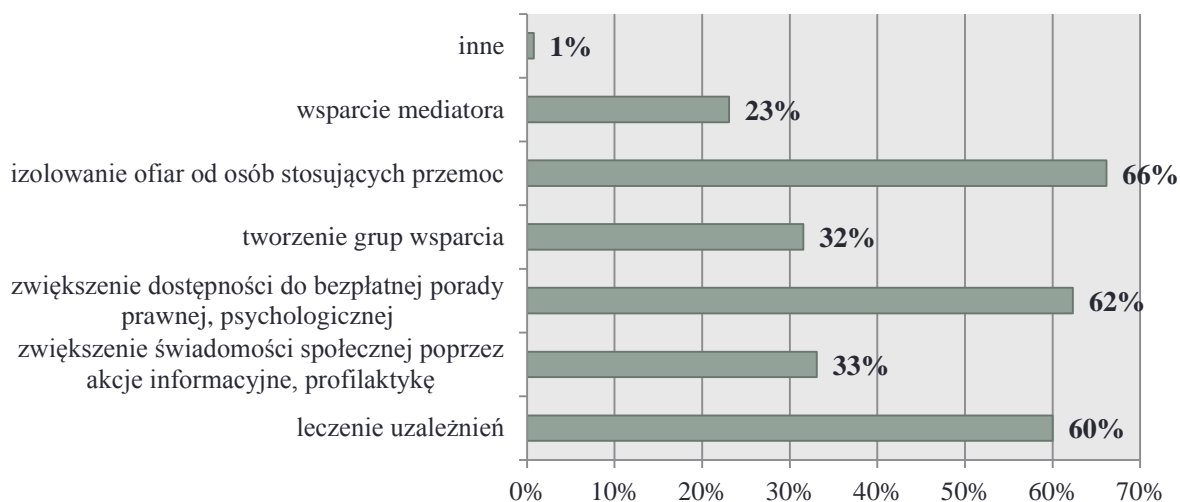
Wykres 9. Jakie są Pana/Pani zdaniem najczęstsze przyczyny przemocy domowej?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Do działań wspierających osoby zagrożone przemocą w powinno się zaliczyć: izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc – 66%, zwiększenie dostępności do bezpłatnej porady prawnej, psychologicznej – 62%, leczenie uzależnień – 60%, zwiększenie świadomości społecznej poprzez akcje informacyjne, profilaktykę – 33%, tworzenie grup wsparcia – 32% oraz wsparcie mediatora – 23%.

Wykres 10. Jakie działania powinny zostać wprowadzone, żeby wspierać osoby zagrożone przemocą?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy Kościelisko

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kościelisko zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Zespół Interdyscyplinarny tworzy Wójt Gminy powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.):

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kościelisko wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">→ Wczesna diagnoza,→ poradnictwo,→ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,→ wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych,→ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,→ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych,→ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,→ obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego,

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

	→ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	→ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	→ Wczesna diagnoza, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, → udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komenda Powiatowa Policji	→ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, → podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Ochrona zdrowia	→ Wczesna diagnoza, → przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, → uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	→ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, → inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, → rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, → inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, → opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, → monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, → dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, → realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Kościelisko funkcjonuje **Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży**. Celem działalności placówki jest zwiększenie dostępu do usług społecznych skierowanych do dzieci i młodzieży do lat 18 na terenie Gminy.

Można wyróżnić również podmioty, które mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy w rodzinie, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- instytucje kościelne.

Zasoby ludzkie:

Gmina w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy PCPR,
- psychologowie i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu, pielęgniarki środowiskowe
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Poza obszarem Gminy mieszkańcy uzyskują pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie w następujących instytucjach współpracujących z miejscowymi służbami pomocowymi:

- Sąd Rejonowy w Zakopanem,
- Prokuratura Rejonowa w Zakopanem,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zakopanem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem.

Część programowa

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz intensyfikacja działań w zakresie animowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.– Zasoby instytucjonalne i ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin z problemem przemocy oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).– Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.– Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji w zakresie interweniowania w przypadku przemocy w rodzinie i wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w środowiskach przemocowych oraz prewencji przemocy.– Spadek liczby rodzin objętych pomocą ZI.– Spadek liczby rodzin doznających w których występuje zjawisko przemocy.– Funkcjonowanie na terenie Gminy Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży.– Prowadzenie poradnictwa socjalnego i Psychologicznego przez Punkt Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">– Zmniejszenie się populacji Gminy.– Ujemny przyrost naturalny.– Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek udziału osób w wieku produkcyjnym i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności.– Konieczność udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej rodzinom z problemem przemocy.– Doznawanie przemocy w rodzinie przez dzieci.– Brak mieszkań chronionych i innych form schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie.– Brak funkcjonującej grupy samopomocowej dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy.– Wzrost liczby interwencji domowych podejmowanych przez Policję.– Wysoki odsetek osób doświadczających przemocy domowej (wyniki badań).– Uzależnienia jako główna przyczyna występowania zjawiska przemocy domowej (wyniki badań).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">– Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.– Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy.– Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.– Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy w rodzinie, adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy.– Utworzenie mieszkania na terenie Gminy przeznaczonego dla osób doznających przemocy w rodzinie w celu odizolowania sprawcy od pozostałych członków rodziny.– Utworzenie samopomocowej grupy dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej.– Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy.– Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych), a także przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu tych osób.	<ul style="list-style-type: none">– Negatywne wzorce zachowań społecznych.– Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie.– Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.– Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy.– Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym.– Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.– Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej.– Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.– Długofalowe nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na skutek izolacji społecznej i obostrzeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Kościelisko.

Cele szczegółowe

Obszar: profilaktyka i prewencja.

Cel szczegółowy nr 1

Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kościelisko.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zrealizowanych diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	2023,2025,2027.	OPS.	Budżet Gminy.
Edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, plakaty, informacje na stronie internetowej OPS i gminy, debaty, konferencje, seminaria, konsultacje, informacje w mediach lokalnych kampanie społeczne, mające na celu podniesienie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zakupionych ulotek, plakatów, broszur.– Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.– Liczba instytucji współpracujących ze sobą w zakresie edukacji publicznej.	2022-2027.	UG, Policja, OPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Edukacja uczniów na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole oraz edukacja na temat sposobów rozwiązywania konfliktów.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zrealizowanych kampanii, zajęć, warsztatów, spotkań, wyjazdów, festynów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022, 2024, 2026.	UG, Policja, ZI, OPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych.– Liczba uczestników.	2022-2027.	OPS, GKRPA, placówki oświatowe.	Budżet Gminy, budżet Państwa.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027**

Współpraca z instytucjami, w tym organizacjami samorządowymi, pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi.	– Liczba podmiotów ze sobą współpracujących w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2027.	UG, Policja, ZI, OPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO, związki wyznaniowe i inne.	Budżet Gminy.
--	--	------------	--	---------------

Obszar: wsparcie i ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 1				
Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.				
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Utworzenie bazy zasobów instytucjonalnych i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	– Utworzenie bazy zasobów instytucjonalnych.	2022-2027.	UG, ZI, GKRPA, OPS.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, możliwościach i formach udzielania pomocy w środowisku lokalnym m.in. psychologicznej, medycznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	– Liczba udostępnionych broszur/ulotek/plakatów na temat dostępnej pomocy.	2022-2027.	UG, ZI, GKRPA, OPS.	Budżet Gminy.
Rozbudowa lokalnego systemu wsparcia poprzez działalność Punktu Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.	– Utworzony Punkt Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie. – Liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.	2022.	UG, ZI, GKRPA, OPS.	Budżet Gminy.
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie poradnictwa i pomocy psychologicznej w tym grup wsparcia, pomocy prawnej, socjalnej, zawodowej, rodzinnej i medycznej.	– Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. – Liczba osób, które skorzystały z pomocy z formie bezpłatnego poradnictwa. – Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	2022-2027.	UG, ZI, GKRPA, OPS, PCPR, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe.	Budżet Gminy.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027**

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych specjalistycznych ośrodkach wsparcia.	– Liczba ofiar przemocy w rodzinie umieszczonych w całodobowych specjalistycznych ośrodkach wsparcia.	2022-2027.	OPS.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Kierowanie osób do instytucji realizujących programy terapeutyczne i pomoc psychologiczną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	– Liczba osób skierowanych do instytucji realizujących programy terapeutyczne i pomoc psychologiczną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	2022-2027.	ZI, GKRPA, OPS.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Informowanie o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia w tym przedmiocie.	– Liczba osób, którym została udzielona informacja o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy. – Liczba wydanych zaświadczeń w tym przedmiocie.	2022-2027.	UG, ZI, GKRPA, OPS, Policja, placówki ochrony zdrowia.	Budżet Gminy, budżet Państwa.
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	– Liczba dzieci, które zostały odebrane rodzinie zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	2022-2027.	OPS, Policja, Sąd, ZI.	Budżet Gminy.
Izolowanie sprawcy przemocy poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	– Liczba sprawców przemocy odizolowanych od rodziny poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	2022-2027.	OPS, Policja, Sąd.	Budżet Gminy, budżet państwa.
Monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kościelisko.	– Liczba rodzin, w których ustała przemoc. – Liczba rodzin, w których jest prowadzona procedura Niebieskiej Karty.	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

Obszar: oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 1 Poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.				
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Realizowanie procedury Niebieska Karta przez wszystkie uprawnione instytucje.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpoczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy. – Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. 	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.
Kierowanie sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba sprawców przemocy w rodzinie biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych. 	2022-2027.	OPS, ZI, GKRPA.	Budżet Gminy.
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dzieci, które zostały odebrane rodzinie zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.
Izolowanie sprawy przemocy poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba sprawców przemocy odizolowanych od rodziny poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. 	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.
Monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kościelisko.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin, w których ustała przemoc. – Liczba rodzin, w których jest prowadzona procedura Niebieskiej Karty. 	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.

Obszar: kształcenie i doskonalenie zawodowe służb zajmujących się problematyką przemocy.

Cel szczegółowy nr 1 Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Realizatorzy zadania	Źródła finansowania
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób zajmujących się zawodowo problematyką przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób biorących udział w szkoleniach. – Liczba zorganizowanych szkoleń. 	2022-2027.	OPS, ZI, Policja.	Budżet Gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2027

Zapewnienie superwizji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób zajmujących się zawodowo problematyką przemocy.	<ul style="list-style-type: none">– Liczba osób biorących udział w superwizji.– Liczba godzin zrealizowanych superwizji.	2022-2027.	OPS.	Budżet Gminy.
--	---	------------	------	---------------

Realizacja Programu

Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Kościelisko, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorzy Programu

- Urząd Gminy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelisku,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Organizacje Pozarządowe,
- Placówki oświatowe,
- Biblioteka Publiczna,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie systematycznie wiedzy osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kościelisko na lata 2022-2027

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Finansowanie Programu

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków własnych Gminy. Zakłada się możliwość finansowania Programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych. Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie, związana będzie z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027**

Kierowanie osób do instytucji realizujących programy terapeutyczne i pomoc psychologiczną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Informowanie o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia w tym przedmiocie.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Izolowanie sprawcy przemocy poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kościelisko.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Realizowanie procedury Niebieska Karta przez wszystkie uprawnione instytucje.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Kierowanie sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób zajmujących się zawodowo problematyką przemocy.	ciągle	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie superwizji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób zajmujących się zawodowo problematyką przemocy.	ciągle	X	X	X	X	X	X

Ewaluacja i monitoring Programu

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Do skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

.....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

.....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?):

.....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych:

.....

4.1.1. Ilość działań zrealizowanych częściowo:

.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych:

.....

4.2.1. Ilość rezultatów osiągniętych częściowo:

.....

5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiąganie rezultatów:

.....

5.2. Czynniki utrudniające osiąganie rezultatów:

.....

6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać:

.....

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać:

.....

Wskaźniki monitoringowe

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Programu, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

Tabela 2. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Lp.	Obszar	Wskaźnik	Wartość docelowa (w 2027 roku)
1	Profilaktyka i prewencja.	Liczba zrealizowanych diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy	60
		Liczba zrealizowanych kampanii, warsztatów, spotkań, festynów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	6
		Liczba ulotek, plakatów, broszur.	100
		Liczba zrealizowanych programów/warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat przemocy w rodzinie i w szkole.	3
		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach/warsztatach na temat przemocy w rodzinie i w szkole.	150
		Liczba działań podjętych w ramach edukacji rodziców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.	6
		Liczba podmiotów współpracujących ze sobą w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie	15
2	Wsparcie i ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	10
		Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych pomocą Punktu Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.	30
		Liczba porad udzielanych osobom doświadczającym	100

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2027

		przemocy w rodzinie	
		Liczba osób doznających przemocy umieszczonych w całodobowych specjalistycznych ośrodkach wsparcia	3
		Liczba osób skierowanych do instytucji realizujących programy terapeutyczne i pomoc psychologiczną	20
		Liczba osób, którym została udzielona informacja o dostępie do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy	5
3	Odziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	10
		Liczba rozpoczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy	5
		Liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	5
		Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	5
		Liczba sprawców odizolowanych od rodziny poprzez nakaz opuszczania lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	10
		Liczba dzieci, które zostały odebrane zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	5
		Liczba rodzin, w których ustała przemoc.	10

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2027

4	Kształcenie i doskonalenie zawodowe służb zajmujących się problematyką przemocy.	Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	6
		Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych.	15
		Liczba osób objętych wsparciem superwizji zajmujących się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	10

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy Kościelisko oraz Radzie Gminy przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelisku.

Wnioski końcowe

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022-2027 obejmuje działania profilaktyczne oraz formy pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy.

Bardzo ważne jest, aby w dalszym ciągu kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizować zadania, które nakłada na Gminy Ustawodawca. Należy przede wszystkim rozpoznawać potrzeby osób uwikłanych w problem przemocy, jak również wspierać specjalistów, którzy realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń Programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych, podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania. Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, dające gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy oraz ochronie ofiar przemocy. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2027

Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022-2027 przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która konieczna jest aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących i zapobieganie kolejnym aktom przemocy.

Spis tabel, wykresów, map

Mapy

Mapa 1. Mapa gminy Kościelisko.....	10
-------------------------------------	----

Wykresy

Wykres 1. Charakterystyka osób doznających przemocy w rodzinie w latach 2017-2019.....	12
Wykres 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019.....	12
Wykres 3. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2017-2019.....	13
Wykres 4. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa przez Punkt Wsparcia, Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w latach 2017-2019.	13
Wykres 5. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym prowadzonym przez GKRPA w latach 2017-2019.	14
Wykres 6. Liczba interwencji domowych Policji na terenie gminy Kościelisko w latach 2018-2020	14
Wykres 7. Liczba założonych Niebieskich Kart przez Policję na terenie gminy Kościelisko w latach 2018-2020.....	15
Wykres 8. Czy spotkał się Pan/Pani ze zjawiskiem przemocy domowej w swoim najbliższym otoczeniu?.....	15
Wykres 9. Jakie są Pana/Pani zdaniem najczęstsze przyczyny przemocy domowej?.....	16
Wykres 10. Jakie działania powinny zostać wprowadzone, żeby wspierać osoby zagrożone przemocą?	16

Tabele

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania.....	17
Tabela 2. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych	32

tel. +48 12 422 82 30

tel. kom. 534 303 240

e-mail: biuro@nowa-perspektywa.pl